

פרשת יתרו | עלון מס' 64

לדרוש אלוקים

ויאמר משה לחתנו פי יבא אלי העם לדרוש אלקים.

יש להבין מה עשו בני ישראל בהיותם במדבר, הרי לפרנסה הם אינם צריכים לדאוג כי בורא עולם הזמין להם מן מהשמיים, מה הם עשו במשך שאר היום??? במה הם עסקו???

כותב הרש"ר הירש - שהם באו אל משה 'לדרוש אלקים', משמעו - לבקש תורה וישועה מה', והרי זה מקיף את כל הדרכים, בהן עלינו לבקש את ה' בכל חיי מעשינו וגורלנו, ובהן עלינו לעמוד למען יהיה ה' לנו לאלוקים. וממשיך והיא המשימה המוטלת עלינו מיום עומדנו על דעתנו ועד אשר נחזיר את נשמתנו למקור מחצבתה. שאם נבקש תורה וישועה מיד ה' נמצא את ד' עצמו וחי חלדנו על ענייניהם הקטנים והזעומים יתנהלו במחיצתו של ה'. או אז ישכון ה' בקרבנו, וכל הווייתנו תהיה לרצון לפניו.

בדבריו מבואר - כי שורש עבודת היהודי בעולם הזה הינו לדרוש אלוקים... אם נצמצם ונרכז את כל מהותו של היהודי בימיו בעולם הזה, הינו לדרוש אלוקים!...

ברחבי הממלכה פורסמה הודעה כי בארמון המלוכה מחפשים גנן שיהיה הגנן המלכותי... יטפח את גינת הארמון... יטפל... ישקה... והגן המלכותי יפרח וילבלב... ויהי היום, ואלכס החליט שהוא מגיש מועמדות... שלח מכתב והמתין... ובאחד הימים הרי הוא מקבל הזמנה לראיון בארמון המלוכה... ההתרגשות הייתה בשיאה... הוא ניגש בחרדת המלכות ובראית הכבוד... ולאחר ראיון מקיף בידי מנהל הארמון הרי הוא התקבל לעבודה... עבד הוא במסירות והשקיע את כל כולו בטיפוח הגינה, ולאחר שנה... ויהי היום הוא רואה את המלך מטייל להנאתו בשבילי הגן... הוא נעמד בראת הכבוד והצדיע... המלך פונה אליו ברוך - שלום אדוני, העבודה שלך מאד יפה ומושקעת... אבל תאמר לי בבקשה האם הנך מרוצה מהעבודה... מהשכר... האם מתייחסים אליך בכבוד?? נאנח אלכס ואמר למלך את האמת אני אומר למלך... אני הייתי שמח יותר להיות הגנן של המלך... לפרוט על נימי הכינור... ולשמח את המלך... במקום גנן להיות נגן... תאמין לי הוד מלכותו אני יעשה את זה מושלם... חייד המלך וענה - ידידי, נגן אני לא צריך... יש כבר בארמון... מה שצריך זה גנן... זה התפקיד שאליו נבחרת...

ישנם מקרים וניסיונות, שהאדם מרגיש בליבו, הלוואי והיו מחליפים לי ניסיון... אין לי כח להתמודד עם הקושי הזה... בא לי משהו אחר... מה עכשיו תקעו אותי עם הניסיון הזה שלא נגמר... אם האדם יחדד בליבו, שעיקר העבודה של האדם בעולם הזה הינה - 'לבקש את ה' בכל חיי מעשינו וגורלנו' הוא היה מבין שאין טעם לבקש החלפת ניסיון... החלפת עבודה... בעבודת ד' אין שינוי עבודה... אין הסבת מקצוע... מה שהשליחות שלך... והיעוד שלך... זה המטרה והיעד שלך... לא הייתה איזו הגרלה למעלה ויצאת בגורל במקרה... ממש לא... העבודה שלך

נבחרה לך בפניצטה... ולצורך כך קיבלת כוחות נפש וכוחות גוף... להתמודד ולעבוד בדיוק במטרה שיועדה לך... ונכון, שזה משתנה מגיל לגיל... ומתקופה לחברתה... ובכל פעם המשימה היא אחרת...

אחד מגדולי הדורות הקודמים שאשתו חלתה והיה נצרך הרבה להתבטל מתלמודו, ולסעדה במיטת חוליה... פעם שאל אותו מקורבו וכי לא קשה לרבינו השעות היקרות שהוא מתבטל, ונאלץ לעסוק בעניינים זוטרים של ניהול הבית... ענה לו אותו אדם גדול - כשאני לומד הנני מקווה שאני אכן מקיים את רצון הבורא... אבל תמיד יש לי חששות, אולי הוא דורש ממני שארביץ יותר תורה... שאמסור יותר שיעורים... שאלמד יותר בעיון... שאתחזק יותר בהתמדה... שאהיה יותר שקוע... אבל כעת ברור לי מה הקב"ה רוצה ממני... העזרה בבית לאשתי זה רצון ד', בצורה הכי ברורה... זה כעת השליחות שלי...

הרעיון של 'לדרוש אלוקים' יכול להיות בתרי אנפא:

הראשון - שהאדם שואל את עצמו... 'בכל דרכיך דעה'... בוודאי שיש בזה דרגות... אבל ברור פנימי עמוק - מהי השליחות שלי כעת... האם אני מחוייב... האם אני צריך... האם מותר לי לסרב... האם אני מסוגל לזה... וכדו'... לפעמים אדם עושה דברים שהם אינם בכוחו ואינם בדרגתו, וגם לא בטוח בכלל שבורא עולם רוצה שהוא ינהג ככה... זה בכלל נובע מאיזה מידות רעות המתחפשות כביכול למידות טובות... והאדם הופך אותם שזהו רצון ד'... זה יכול להיות בקנאות מזויפת... ברדיפה אחרי אדם... כביכול בשם התורה... דיבור לשון הרע, כביכול זה לתועלת... ולהפך - אדם שילך לאכול טוב בכדי שיהיה לו כח ללמוד אחר כן יותר טוב... ברור שזה רצון ד'... כמוכן אם הוא אוכל בצורה המותרת ע"פ תורה...

השני - הוא ברור פנימי כשאדם מתייעץ עם אדם גדול... או עם תלמיד חכם שמכיר אותו... ר"מ ביישיבה או משגיח... והוא יחד יכול לבלן את הסוגייה הזו... מה ה' אלוקיך שואל מעמך - כעת??? מה רצון ד' שאני יעשה בנושא פלוני או אלמוני... וללכת על מנת לקבל את ההכרעה כמות שהיא... אם שאלת... אז זה בתנאי שאתה מקבל את התשובה ומיישם אותה... אחרת אין פה התבטלות לדעת תורה... אם כבר הלכת לשאול... הרי זה בתנאי שכל הוראה שתקבל - אתה מבצע...

זה היה בדור המדבר - הם באו למשה לדעת את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר יעשו... ונזכור שזה היה עוד לפני מתן תורה... בכל אופן דרגתו של של העם שהיה ביקוש... היו אנשים מבקשי השם... דורשי אלוקים... וכמו שכותב הרש"ר זאת משימת חיים - והיא המשימה המוטלת עלינו מיום עומדנו על דעתנו ועד אשר נחזיר את נשמתנו למקור מחצבתה - לדרוש אלוקים...

שבת שלום ומבורך

שמיעה עם הבנה...

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים.

וישמע יתרו. מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. (רש"י)
לכאורה יש להבין, מילא קריעת ים סוף הרי היה נס ופלא שכזה שכל העולם שמע וראה... אך מה ראה יתרו במלחמת עמלק?? מה היה שם, שדחף אותו להגיע??

בספר שם דרך – מביא כי השמועה של קריעת ים סוף, התפרשה בעיני השומעים בשלושה אפשרויות:

השמיעה הראשונה – שָׁמְעוּ עַמִּים יַרְגְּזוּן חֵיל אַחַז יִשְׁבִי פְלֶשֶׁת – רוב העולם שמע... ו... נבהל... נחרד... הזדעזע... ו... זהו... כלום... לא עשה עם השמועה הזו מאומה...

השמיעה השנייה – עמלק שמע – וַיֵּבֵא עַמְלֵק וַיִּלְחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְדִּים – התוצאה של השמיעה הייתה, מעשה שטות של קירור האמבטיה... לבוא להילחם עם ישראל...

השמיעה השלישית – וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ – הוא שמע... הבין את משמעות השמיעה... עיבד נתונים... והגיע... היה לו את מדרגת ביקוש האמת... מכל האלהים. מלמד שהיה מכיר בכל עבודת אלילים שבעולם, שלא הניח עבודת אלילים שלא עבדה – הוא ניסה את הכל... אבל כששמע את מה שהיה בקריעת ים סוף... הוא שמע ובא... וראה מה עשתה השמיעה לעמלק, והבין נכון את מה ששמע...

הוא אומר – לשמיעה יש כח שמי ששומע באמת... מקשיב לניואנסים... ומפעיל את המחשבה ואת הרגש, לנסות להבין לעומק מה המשמעות של השמועה ששמע... הוא זוכה להגיע ל'שמע ובא'... הוא מזיז את עצמו...

תשאל כל איש איש עסקים שיאמר לך עד כמה חשובה השמיעה והדיוק, לדעת לזהות הזדמנויות עסקיות... או לזהות ולברוח מעסקה כושלת... תשאל כל משגיח כשרות שיאמר לך כמה חשוב לשמוע את כל מה שמדבר בעל המפעל... ולהרגיש האם יש פה איזה רצון לזיוף... תשמע האם יש פה שקר או אמת... והשלב הבא, זה מה נכון לעשות עם המידע הזה ששמעת כעת...

אחד מקנייני התורה היא שמיעת האוזן... הכח הוא לא סתם לשמוע ולהמשיך הלאה... אלא שמיעה עם משמעות מה זה אומר לגביי?? מה אני יכול לעשות עם המידע הזה... או מה אני צריך לעשות עם המידע הזה...

אדם שומע על אסון שהתרחש... יכול לעשות צו צו צו... ולהמשיך הלאה... ויכול לנסות להבין מה המשמעות של מה שהוא שמע כעת על עצמו... על מה שהוא צריך לעשות כעת...

הבה נקשיב מעט ליוני ורוני הלומדים בחברותא – שלב ראשון:

יוני: הפשט בגמרא לדעתי זה... ואם תרצה לומר הפוך.. לא שייך כי...

רוני: מה פתאום הוא מזדעק.. בדיוק להפך.. כי... ולכן...

שלב שני – לאחר שאף אחד לא הצליח לשכנע את זולתו... מגיעה אמירת הסברות בטון יותר גבוה...

והברו משיב לו את אותה הסברא כמקודם אך בטון יותר גבוה ממנו... כי הרי... וחוזר חלילה...

שלב שלישי – חלוקת 'מחמאות' על מקור הסברות...

יוני: אתה ממש מבלבל את המוח...

רוני: ולך אין בכלל מח לבלבל... שוטה...

שלב רביעי – מביאים דימויים מעולם החי...

יוני: תגיד אתה חמור??? מה זה הסברא הזו???

רוני: אני חמור??? אתה עם מוח של פרה...

שלב חמישי – ניגשים למג"ש לבקש להחליף חברותא כי הם לא מסתדרים...

אחד המפסידים הגדולים בלימוד בחברותא בשנות הנעורים, הינה חוסר שמיעה... חוסר הקשבה של שני הלומדים... האחד טוען, השני אינו שומע, ורק מתבצר יותר בעמדתו... כל אחד שומע רק את עצמו... שמיעה נכונה אמורה להפעיל בנפש איזה תהליך של הבנה שיש לו משמעות... בין עם זה עצם ההבנה בפשט הסוגיה, או שמיעה של מעשה שמחייב אותי לפעול ולעשות מעשה... להזיז את עצמי...

אדם שומע דרשה יפה או שיחה נאה... יכול אחרי השיחה לומר אה... כמה נאה הוא מדבר... איזה שיחה יפה... ויכול אדם לשמוע מיד, ולהבין ברגע מה העומק של דברי הדורש... איפה זה נוגע אלי... מה המשמעות של זה כלפי...

יכולים קבוצה של בחורים ללכת לאירוע ענק של סיום מסכת – ובסיום האירוע – אחד שמע את המוזיקה... השני שמע את הדרשנים... השלישי שמע כמה כיבוד הביאו... הרביעי שמע כמה כסף השקיעו... והחמישי שמע – כמה זה קל להצטרף ללימוד ולסיים מסכת... מכל השמועות כולם – רק אחד באמת שמע... רק אחד באמת הפנים... הוא אומר השמיעה היא לא רק באוזניים... היא שמיעת הלב...

מצינו כעין זה בפרשת משפטים – אוזן ששמעה בהר סיני כי לי בני ישראל עבדים – הרי לנו כי דרישת התורה היא 'אוזן ששמעה', והעיקר זה ההפנמה וההבנה של השמיעה, לא יכול להיות ששמעת בהר סיני שאתה עבד ד', ואתה מסכים להישאר עבד... מה עם השמיעה שלך???

הרי לנו כי עיקר השמיעה היא שמיעה פנימית עם הבנה... עם הפנמה... ועם יכולת להוביל לעשייה...

